

پانکراس یا لوزالمعده عضو حیاتی است که در قسمت بالا و عقب شکم واقع شده و متشکل از سه قسمت سر، تنه و دم

است. و ترشحات خود را همراه ترشحات صفرا (که از کبد به وسیله مجرای صفراوی خارج می شود)، به داخل دوازدهه ابتدای روده کوچک می ریزد

لوزالمعده دو کار مهم انجام می دهد

- ترشح آنزیم‌های لازم برای هضم مواد غذایی
- ترشح هورمون‌های انسولین، گلوکاگون و سوماتواستاتین که قند خون را تنظیم می کنند.

آنزیم‌های لازم برای هضم مواد غذایی، به صورت غیرفعال و داخل کیسه های میکروسکوپی در لوزالمعده ذخیره شده اند که پس از خوردن غذا به داخل دوازدهه می ریزند. سپس در آنجا فعال می شوند و شروع به هضم مواد غذایی می کنند. اگر این آنزیم‌ها به جای دوازدهه، در داخل خود لوزالمعده فعال شوند، شروع به از بین بردن و هضم بافت خود پانکراس کرده که به اصطلاح "پانکراتیت" یا "التهاب لوزالمعده" نامیده می شود.

بر حسب عامل ایجاد کننده و شدت آن ممکن است التهاب لوزالمعده خفیف و گذرا و یا شدید ، مزمن و کشنده باشد .

دو نوع التهاب لوزالمعده داریم : پانکراتیت حاد و پانکراتیت مزمن.

پانکراتیت حاد:

عواملی که التهاب حاد لوزالمعده را موجب می شوند شامل سنگهای صفراوی، استفاده دراز مدت از الکل، بیماریهای مادرزادی، عفونت های ویروسی، ضربه های شکمی و افزایش چربی خون ، بعضی داروها می باشند. از علایم اولیه پانکراتیت حاد شامل: درد شکم، تهوع و استفراغ می باشد که با خوردن غذا بویژه غذاهای چرب و سنگین بدتر می شود و درد بین دو کتف و شانه راست کشیده می شود و درد بیمار با تهوع و استفراغ معمولاً بهبود پیدا نمی کند .

پانکراتیت مزمن

در مواردی که اشکالات آناتومی ، مصرف طولانی مدت الکل و یا سنگ های صفراوی مکرر عامل ایجاد التهاب باشند، بافت پانکراس به تدریج از بین رفته و پانکراتیت مزمن ایجاد می شود که بر اساس شدت آن، موجب علایمی چون درد شکم پس از خوردن غذا، (اکثر مواقع درد ندارند) و اسهال طولانی مدت ناشی

از هضم نشدن مواد غذایی، و کاهش وزن و حتی در موارد شدیدتر افزایش قند خون می شود.

عوارض احتمالی

- دیابت شیرین
- کمبود مزمن کلسیم
- عفونت ثانویه باکتریایی لوزالمعده
- خونریزی شدید و تخریب لوزالمعده
- تشکیل کیست یا آبسه در لوزالمعده

داروها

- مسکن ها
- آنزیم های هضم کننده غذا که لوزالمعده آسیب دیده قادر به تولید آنها نیست .
- آنتی بیوتیک ها، در صورت بروز عفونت باکتریایی
- داروهای مهارکننده اسید معده
- انسولین ، در صورت وجود دیابت

فعالیت

در پانکراتیت حاد، استراحت در بستر یا، اگر در حالت نشسته راحت تر هستید، استراحت به حالت نشسته بر روی صندلی توصیه می شود. با برطرف شدن علایم ، فعالیت های طبیعی خود را به تدریج از سر بگیرد . در پانکراتیت مزمن محدودیتی از نظر فعالیت وجود ندارد.

بیمارستان شهدای پاکستان

پانکراتیت

تهیه و تنظیم: واحد آموزش بیمارستان

بهار 95

رژیم غذایی

رژیم کم چربی به صورت وعده های کم حجم و متعدد توصیه می شود. مصرف الکل را به کلی قطع کنید.

در این شرایط به پزشک خود مراجعه نمایید

- اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان دارای علائم پانکراتیت حاد باشید.

بروز موارد زیر در حین یا پس از درمان:

- یرقان، زردی پوست و چشم ها
- تب ۸ / ۳۸ درجه سانتیگراد یا بالاتر
- کاهش وزن مداوم
- علائم کمبود کلسیم نظیر انقباضات عضلانی

منابع

1- Smeltzer S, Bare B. Brunner & Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing. (2010). Lippincott Williams & Wilkins 12th ed
2- <http://www.icid.salisbury.nhs.uk/ClinicalManagement/OperationalIssues/Pages/TransferandEscort.aspx>

۳- واشنگتن، درمانهای طب داخلی ۲۰۰۷